

DOSARUL DE CADRE AL LUI G. CĂLINESCU DE LA ACADEMIA ROMÂNĂ

Dosarul lui G[h]. Călinescu de la Direcția Personalului (Academia RPR), conținând relativ numeroase documente (referate de cadre, caracterizări, fișe pentru eliberarea pașaportului etc.), vehiculează cam aceleași date biografice, uneori preluând de la un referat la altul fraze și aprecieri din caracterizările anterioare.

Totuși, datorită încercării de cuprindere a tuturor informațiilor posibile despre persoana Profesorului și a soției sale, precum și despre părinții lor și, prin extindere, despre toate rudele din țară și de peste hotare, se colectează și se sistematizează cam tot ce se putea ști despre biografia, formația intelectuală, călătoriile și averea cuplului G. Călinescu – Vera Călinescu, cu precizarea că orice dată furnizată este absolut autentică.

Pentru istoricul literar, datele biografice din dosarul de cadre sunt în genere cunoscute. Mai puțin, poate, știrile despre călătoriile Profesorului din perioada interbelică, în speță despre cele din 1936 și 1938 – în Franța și Italia, „pentru studii”, precum și informațiile despre limbile străine cunoscute: „franceza, italiana (bine), spaniola, germana, engleza (citește)”.

De asemenea, se știe mai puțin despre fratele doamnei Vera Călinescu, de la Iași, „pensionar, fost comandor aviator”.

Știrea senzațională o constituie data de naștere, care este alta decât cea cunoscută.

În toate biografiile și articolele despre Gh. Călinescu, inclusiv în majoritatea fișelor de cadre, figurează ca dată a venirii Profesorului pe lume: 19 iunie 1899. Or, el declară, sub semnătură, că s-a născut la „19 iunie stil vechi”, ceea ce ne trimite la 2 iulie stil nou!

Absolut incredibilă, dar sigură, întrucât nu putea face un fals în acte publice, este, de asemenea, și specificarea din „referatul” întocmit de Iorgu Iordan (datat: „București, 17 septembrie 1959”) că G. Călinescu a rămas în documentele Universității cu titulatura de „profesor, șef de catedră la Facultatea de Filologie, București”, din „1945, până în 1954”¹, perioadă în care (din 1948, când era numit director al nou-înființatului Institut de Istorie Literară și Folclor al Academiei RPR) nu a mai predat niciun curs și, de la o vreme, nu a mai primit niciun ban de la Facultate.

Așa încât, G. Ivașcu, în „lecția” memorabilă despre G. Călinescu din 1998, avea dreptate să-l considere pe Profesor șef de catedră perpetuum de drept, din moment ce chiar direcția comunistă a Facultății nu îndrăznea să-l radieze în scripte din funcția pe care nimeni altcineva nu era mai în măsură s-o dețină.

În genere favorabile, scrise chiar cu adulație, referatele din dosarul pe care îl publicăm, conțin, într-un singur caz – al referatului datorat lui Iorgu Iordan, pe atunci vicepreședinte al Academiei RPR –, câteva înțepături în măsură să explice animozitatea care a existat între cele două mari personalități.

După relevarea cu obiectivitate a meritelor profesorului G. Călinescu, Iorgu Iordan nu se putea abține să nu-și formuleze opiniile personale despre cel pe care nu-l dorise profesor la Iași:

„Totuși – notează el – o latură negativă în opera lui G. Călinescu, care denotă o slabă orientare politică și un slab nivel ideologic, este lucrarea apărută după 23 August 1944, *Bietul Ioanid[e]* (roman), care a fost și retrasă din librării.

De asemeni, comportarea sa față de colectiv nu este cea mai principială, prin faptul că este ușor influențabil, uneori foarte nervos și se colaborează greu cu dânsul”.

---

¹ În cererea de pașaport pentru China (28 sept. 1953), confirma el însuși deținerea funcțiilor respective la Facultate.

Mai mult ca sigur, G. Călinescu a aflat – prin „oamenii de bine” care-l simpatizau la Academie – despre incriminarea din referat și i-a adăugat marelui lingvist supranumele de Taifun, fabulând tot soiul de anecdote care circulă în memoriile contemporanilor.

Résumé

En publiant le dossier complet des comptes-rendus et des documents de G. Călinescu trouvé dans les archives de l'Académie Roumaine, l'auteur met en évidence – au-delà des dates biographiques en général connus – deux renseignements nouveaux: la date exacte de naissance: 19 juin 1899, de la date de l'apparition de l'écrivain en tant que professeur dans les actes de l'Université: 1954, quoique, depuis 1948, il n'a plus enseigné à la faculté, jusqu'en 1961.

(prezentare de I. Oprișan)

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE DIRECȚIA PERSONALULUI

Buc., 17 septemb. 1959

REFERAT

ACAD.: CĂLINESCU GHEORGHE

Membru titular

Data și locul nașterii:	= 19 iunie 1899, București
Origina socială:	= mic-burgheză (funcționar CFR)
Naționalitatea:	= română
Studii:	= doctor în Litere și Filosofie
Profesia de bază:	= scriitor și critic literar
Funcția actuală:	= director științific institut
Limbi străine:	= franceza, italiana
Starea civilă:	= căsătorit, fără copii
Starea materială:	= un apartament pe care îl locuiește
Apartenența politică:	= fără partid
Domiciliul actual:	= București, str. Vlădescu, 53 Raionul Stalin

Între anii 1906–1910	a urmat școala primară la Iași.
Între anii 1910–1918	a urmat liceul teoretic în București.
Între anii 1918–1921	a urmat Facultatea [de] Litere și Filosofie din București, funcționând și ca paleograf la Arhivele Statului.
Între anii 1922–1924	asistent pe lângă Catedra de limbă italiană de la Facultatea de Litere din București.

Între anii 1924–1926	studiază la Roma, fiind membru al Școlii Române de acolo.
Între anii 1926–1937	profesor de limba italiană și limba română la Timișoara și „Gh. Șincai”, București.
Între anii 1937–1945	profesor la Facultatea de Filosofie, Iași, Catedra de Istoria literaturii române.
Între anii 1945–1954	profesor șef catedră la Facultatea [de] Filologie, București
1948–	și în prezent, director științific la Institutul de Istorie Literară și Folclor al Academiei RPR.

Plecări în străinătate: înainte de 23 August 1944 a fost în vizită de studii în Turcia, Grecia, Italia, Franța și Germania. [După] 23 August 1944 a vizitat de două ori Uniunea Sovietică (1946, 1952, în delegație), și R.P. Chineză (1953).

SITUAȚIA FAMILIALĂ

Tatăl – Constantin Călinescu, decedat în 1907, a fost funcționar la CFR.

Mama – Maria Călinescu, decedată în 1946, născută Căpitănescu, a fost casnică.

Părinții n-au posedat avere și n-au fost înscriși în nicio organizație politică.

Soția – Călinescu Elisabeta, născută Trifu, casnică, este fără de partid.

Părinții soției: Simion și Elisabeta Trifu, sunt decedați, au fost mici proprietari urbani.

CARACTERIZARE

Istoric și critic literar, poet și prozator, acad. Gh. Călinescu este una dintre personalitățile culturale proeminente din RPR. Debutează în literatură în perioada 1926–1927 impunându-se de la început ca un profund cunoscător al clasicilor români. Faptul acesta a constituit, în acea epocă, o atitudine de protest împotriva decăderii literaturii burgheze.

În anul 1932, dă publicității prima sa lucrare de mare amploare *Viața lui Mihail Eminescu* continuată cu *Opera lui Mihai Eminescu* (5 vol., 1934–1936), care îl consacră ca pe cel mai mare scriitor și istoric literar al generației sale. În continuare, publică o monografie intitulată *Viața lui Creangă*, o serie de romane, continuând și activitatea sa de colaborator la diferite reviste.

Activitatea sa de critic literar culminează cu *Istoria literaturii române de la origini și până în prezent* (Buc., 1941), operă prodigioasă ca erudiție, documentare, talent și ascuțimea judecății critice.

Această lucrare, care deschide o epocă în literatura română, a trezit dușmănia cercurilor reacționare fasciste, care guvernau atunci țara, datorită mai ales faptului că Gh. Călinescu, lipsit de orice prejudecăți rasiale, considera în literatura română și un număr de scriitori evrei de talent.

Alături de activitatea sa pe tărâmul creației literare și al criticii, Gh. Călinescu este și un scriitor care a luptat zi de zi cu arma scrisului pentru promovarea ideilor de democrație și socialism.

Ca profesor universitar la Iași și București a ridicat cadre de tineri cercetători competenți, iar după 1944 a adus un aport important în opera de reconsiderare a marilor noștri scriitori, publicând și o serie de volume care cuprind într-un stil entuziast impresii dintr-o călătorie în URSS (volumele: *Kiev*, *Leningrad*, *Moscova*).

Numit membru titular al Academiei RPR, de la înființarea ei și director științific al Institutului de Istorie Literară și Folclor, acad. Gh. Călinescu, este astăzi unul dintre cei mai reprezentativi scriitori români, atât pe tărâmul criticii literare, cât și în domeniul creației literare.

În trecut n-a făcut parte din niciun partid burghez, dimpotrivă, în lucrările sale dinainte de 1944 a dovedit o atitudine justă și o înaltă ținută științifică, înlăturând orice fel de discriminări rasiale și vorbind despre relațiile scriitorilor noștri cu Rusia, ceea ce i-a atras ura huliganilor.

Totuși, o latură negativă în opera acad. Gh. Călinescu – care denotă o slabă orientare politică și un slab nivel ideologic – este lucrarea apărută după 23 August 1944, *Bietul Ioanid[e]* (roman), care a fost și retrasă din librării.

De asemeni, comportarea sa față de colectiv, nu este cea mai principială, prin faptul că este ușor influențabil, uneori foarte nervos și se colaborează greu cu dânsul.

Acad. Gh. Călinescu, este deputat al Marii Adunări Naționale și deputat al regiunii Galați.

Pentru merite deosebite aduse în domeniul creației literare a fost decorat cu „Ordinul Muncii” cls. I (1953) și cls. III (1954) „Steaua RPR” cls. II-a (1959).

Dat fiind valoarea lucrărilor sale literare, suntem de acord cu propunerea ca acad. Gh. Călinescu, să meargă în R. Cehoslovacia conform planului de colaborare științifică, pentru probleme de istorie literară.

Vicepreședinte al Academiei RPR,
Acad. Iorgu Iordan

DIRECTOR,

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE
DIRECȚIA CADRELOR

TOV. ACAD. PROF. CĂLINESCU GHEORGHE

REFERAT

Data și locul nașterii: = 19.VI.1899 în București.
 Naționalitatea: = română.
 Orig. socială: = mic-burgheză.
 Studii: = doctor în Litere și Filosofie.
 Profesia de bază: = profesor.
 Starea civilă: = căsătorit, fără copii.
 Apart. politică: = fără Partid.

Tov. ACAD. PROF. GHEORGHE CĂLINESCU – este un specialist de valoare în domeniul istoriei și criticii literare, atașat luptei clasei muncitoare și țărilor ei înalte.

Încă în lucrările sale dinaintea de 1944, a dovedit o atitudine justă și o înaltă ținută științifică, înlăturând orice fel de discriminări rasiale și vorbind despre relațiile scriitorilor noștri cu Rusia, ceea ce i-a atras ura și criticile huliganilor.

Ca profesor universitar la Iași și București, a ridicat cadre de tineri cercetători competenți, iar după 1944, a adus un aport important în opera de reconsiderare a marilor noștri scriitori.

Conduce Institutul de Istorie Literară și Folclor al Academiei RPR, îndrumând pe colaboratorii săi pe calea însușirii creatoare a experienței sovietice.

Cu diferite prilejuri și-a dat sprijinul său neprecupețit acțiunii de popularizare a științei și culturii prin articole și conferințe.

Este un consecvent luptător pentru pace.

Pentru munca și valoroasa sa activitate în domeniul istoriei și criticii literare, Republica Populară Română l-a distins cu „Ordinul Muncii Clasa 1-a și „A 5-a Aniversare a RPR”.

DIRECTORUL CADRELOR,

CERERE

Subsemnatul Gheorghe Călinescu rog să binevoiți a-mi aproba (Eliberarea/Prelungirea/Preschimbarea/Viza) unui pașaport pentru a călători în .....
 În acest scop completez următoarele:

I. DATE PERSONALE

Numele și pronumele Călinescu Gheorghe (pentru femei, numele de naștere)

.....

Nume purtat anterior –

Porecle–

Cetățenia (în prezent) română, (în trecut) română.

Naționalitatea română.

Locul nașterii (comuna, raionul, regiunea, țara): București.

Ziua, luna și anul nașterii: 19 iunie 1899 st. v.

Studii: doctor în Filosofie și Litere.

Ce limbi străine cunoaște: franceza, iatiana (bine), spaniola, germana, engleza (citește).

Domiciliul actual: țara RPR. Regiunea București. Raionul Stalin. Comuna București, Str. Vlădescu, 53, din anul 1942.

Semnalmente

Talia mijlocie. Părul castaniu-cărunt. Ochii căprui. Fața ovală. Semne particulare .....

II. SITUAȚIA PROFESIONALĂ

Profesia de bază: profesor univ. academician.

a) Ocupația în prezent: Director al Inst. de Istorie Lit. și Folclor. Lucrez la: (denumirea, obiectul și adresa inst.) Inst. de Istorie Lit. și Folclor al Academiei RPR. Funcția director, [Bdul Republicii, 73].

b) Ocupații avute în trecut (în tabloul de mai jos se trec datele de când a intrat în câmpul muncii sau de când a început studiile superioare):

Intervalul		Instituția (șc. superioară) localitatea	Funcția (anul de studii)	Domiciliul în acest interval
De la data de	Până la data de			
1 sept. 1924	1 sept. 1926	Liceul Diaconovitz, Loga, Timișoara	profesor l. italiană	în concediu de studii
1 sept. 1926	1 oct. 1937	Liceul Șincai, București	profesor l. italiană	București
1 oct. 1937	1 oct. 1945	Fac. de Filosofie și Lit., Iași	profesor de ist. lit. române	Iași
1 oct. 1945	până prezent	Fac. de Filologie, Univ. C.I. Parhon	profesor, șef de catedră – ist. lit. române	București
1 mai 1949	până în prezent	Inst. de Ist. Lit. și Folclor al Acad. RPR	Director	Iași

III. SITUAȚIA MILITARĂ

Unitatea ..... Gradul ..... Ctg. 1928.
Libret militar Nr. .... Alte acte militare ce posed: Nr. Certificat de dispensă, nr. 47/1921.

Am fost (prizonier, internat în lagăr, la muncă obligatorie în țară, în străinătate) de la data, până la data: Nu.

Repatriat (punctul de frontieră, data, Nr. actului): Nu.

Decorații obținute (motivul): Nu.

IV. STAREA CIVILĂ A SOLICITANTULUI

Căsătorit (văduv, divorțat): căsătorit.

a) Dacă în trecut a mai fost căsătorit: Nu. Cu cine (numele și pronumele la naștere): Nu.

Domiciliul și ocupația prezentă a fostei soții: Nu.

Dacă s-a recăsătorit (cu cine) .....

Numele și pronumele .....

Ocupația: Nu.

b) Data căsătoriei actuale: 23 aprilie 1929. Numele de familie și pronumele de naștere a actualei soții: Trifu Elisabeta (Alice-Vera). Schimbări de nume survenite ..... Locul și data nașterii soției: București, 10 Ianuarie 1909. Bul. de ident. C.M.C. circ. 7 Miliție/5537 din 10 febr. 1950. Cetățenia soției la naștere: română. Actuală: română. Studiile soției: liceale. Profesiunea actuală a soției: Casnică. Salariul ..... Profesiile soției avute în trecut (în ce întreprindere a lucrat, timpul și funcția avută): Nu.

Dacă a mai fost căsătorită, cu cine (numele, pronumele, domiciliul și profesia): Nu.

V. STAREA MATERIALĂ

a) Starea materială în ultimii 10 ani (avere mobilă, firme comerciale, întreprinderi, reprezentanțe de firme în străinătate, apartamente, unde se află, descrierea lor. Se va specifica dacă au fost vândute, expropriate sau naționalizate).

Ale soțului: Nimic.

Ale soției: Un apartament mic, în limitele legale, în Str. Vlădescu, 53, raionul Stalin.

b) Situația materială în străinătate (avere mobilă, imobilă, firme comerciale, întreprinderi, reprezentanțe, etc.) unde se află, descrierea lor și cine le administrează.

Ale soțului: Nimic.

Ale soției: Nimic.

c) Posed fonduri lichide în depozit (acțiuni) în țară și străinătate.

soțul: Nimic.

soția: Nimic.

d) Mă întrețin din:

soțul: salariu .....

soția: salariu .....

sunt întreținut de .....

domiciliat în .....

de profesie ..... gradul de rudenie .....

apartamentul în care locuiesc se compune din ..... Numele persoanelor care mai locuiesc în apartament în afară de petiționar: o femeie de serviciu.

VI. SITUAȚIA POLITICĂ

a) Fac parte din următoarele (organizații politice, asociațiuni cu scop nelucrativ, sindicat) se va indica nr. și data legitimației.

Soțul: Nu fac parte dintr-un partid politic, fiind însă deputat al Marii Adunări Naționale și deputat al regiunii Galați.

Carnet de deputat al MAN nr. 101 din 24.I.953.

Soția: Nu.

b) În trecut am făcut parte din următoarele organizații politice (de la data de, până la data de):

Soțul: Partidul Național Popular de la înființare până la desființarea lui; am fost deputat al Marii Adunări Naționale în cele două legislaturi trecute.

Soția: Nu.

VII. SITUAȚIA JURIDICĂ

c) Am suferit condamnări politice sau de drept comun (data și faptele):

Soțul: Nu.

Soția: Nu.

d) Am fost internat în lagăr (de la data, până la data):

Soțul: Nu.

Soția: Nu.

e) Am acțiuni judecătorești în curs (instanța, localitatea, cauza):

Soțul: Nu.

Soția: Nu.

VIII. SITUAȚIA FAMILIALĂ

a) Copii minori (numele și pronumele, vârsta, ocupația, domiciliul): Nu.

b) Copii majori (numele și pronumele, vârsta, profesia, ocupația, domiciliul, starea civilă, situația politică) dacă au suferit condamnări politice sau de drept comun (data și faptele): Nu.

c) Părinții solicitantului (se va răspunde la toate întrebările atât pentru părinții buni, precum și pentru părinții vitregi):

Numele și pronumele tatălui: Constantin Călinescu – decedat în 1907.

Numele și pronumele mamei: Maria Căpitănescu decedată în 1946.

Domiciliul (regiunea, raionul, orașul, comuna, strada): decedați.

Profesia părinților (înainte de 23 August 1944).

Tata: Funcționar de birou în adm. CFR, decedat în 1907.

Mama: decedată, casnică.

(După 23 August 1944):

Tata: decedat.

Mama: decedată.

Situația materială (înainte de 23 August 1944):

Tata: nicio avere.

Mama: nicio avere.

(După 23 August 1944):

Tata: decedat.

Mama: decedată.

Situația politică (înainte de 23 August 1944) din ce org. sau partid a făcut parte:

Tata: N-a făcut parte din niciun partid (decedat 1907).

Mama: Nu.

Situația politică (după 23 August 1944):

Tata: Nu.

Mama: Nu.

Dacă au suferit condamnări sau au fost internați în lagăr (data și faptele):

Tata: Nu.

Mama: Nu.

d) Părinții soției (numele și pronumele, domiciliul):

Tata: Simion Trifu – decedat.

Mama: Elisabeta Trifu – decedată.

Părinți vitregi .....

Ocupația, situația materială și politică (înainte de 23 August 1944):

Tata: Mic proprietar urban.

Mama: Casnică.

(După 23 August 1944):

Tata: decedat.

Mama: întreținută de copii până la moarte.

Dacă au suferit condamnări politice sau de drept comun (data și faptele):

Tata: Nu.

Mama: Nu.

e) Frații și surorile solicitantului (Numele și prenumele, profesia, ocupația, întreprinderea unde lucrează, domiciliul, starea civilă, situația politică în trecut și în prezent) dacă au suferit condamnări politice sau de drept comun, sau au fost internați în lagăre (data și faptele): n-are.

f) Rude apropiate în țară (unchi, veri, cumnați și alte rude apropiate), numele prenumele, ocupația, adresa, situația politică și materială în trecut și în prezent. Dacă au suferit condamnări politice sau de drept comun, dacă au fost internați în lagăre (pentru ce fapte, data și localitatea).

Ale soțului: n-are.

Ale soției: un frate la Iași, pensionar, fost comandor aviator.

g) Rude în străinătate (gradul de rudenie, numele și prenumele, profesia, când a locuit în țară. Din ce organizație sau partid a făcut și face parte, cu ce se ocupa, când și cum au plecat din țară, motivul plecării, localitatea și țara, adresa în patria unde sunt stabilite, dacă poartă corespondență cu ei).

Ale soțului: Nu are.

Ale soției: Nu are.

IX. CĂLĂTORII ÎN STRĂINĂTATE (în trecut)

a) Petiționarul a mai solicitat pașaport, dar n-a primit (data, destinația, motivul): Nu.

b) Petiționarul a mai obținut pașaport (nr., data, destinația, scopul călătoriei și dacă l-a folosit) : A mai obținut pașaport spre a merge la studii; ultimele pe care le posedă sunt: nr. 281, 937 din 1 Sept. 1938 și 27.873 din 23 Oct. 1946.

c) Petiționarul posedă pașaport, nr. .... felul ..... eliberat de: Nu la data de .....

d) Rude care posedă sau au cerut pașaport (soț, soție, copii, părinți, socri, frați, surori, cumnați, cumnate, data solicitării sau obținerii, data ieșirii din țară, unde se află): Nu.

e) Cu pașapoartele avute de subsemnatul, am călătorit prin (țările pe unde am fost, localitățile prin care am trecut, timpul cât am stat în fiecare loc, motivul călătoriilor).

în 1921, în Italia, pentru studii.

în 1924–26, în Italia, pentru studii.

în 1936, în Franța, Italia pentru studii

în 1938, în Franța, Italia, pentru studii.

în 1946, în URSS, trimis de guvernul român în delegație la serbarea Revoluției din Octombrie.

f) Am avut legături în străinătate cu (institutul, firme, organizații, persoane oficiale, persoane particulare) : Nu.

g) Am avut următoarele incidente (arestări, procese, provocări, scandaluri, etc.) în străinătate: Nu.

X. CĂLĂTORIA PREZENTĂ

Doresc să plec în Republica Populară Chineză
 Tranzit prin ..... Ieșind
 din țară prin punctul de frontieră ..... însoțit de
 .....

XI. SCOPUL CĂLĂTORIEI

.....
 .....
 Îmi asum responsabilitatea pentru cele arătate în prezenta cerere, cunoscând că orice inexactitate atrage după sine sancțiunea prevăzută în art. 17, al legii nr. 239/948 asupra actelor de călătorie pentru străinătate.

Semnătura petiționarului,

(ss) G. Călinescu.

Localitatea București și data 18 Sept. 1953.

XII. VERIFICĂRI

Verificat cererea aprobată (instituția unde lucrează).
 (Semnătura descrifrabilă)

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE
 DIRECȚIA CADRELOR

CARACTERIZARE

TOV. ACAD. PROF: CĂLINESCU GHEORGHE

Tov. Acad. Prof. CĂLINESCU GH. este un specialist de valoare în domeniul istoriei și criticii literare, atașat luptei clasei muncitoare.

În lucrările sale dinainte de 1944 a dovedit o atitudine justă și o înaltă ținută științifică, înlăturând orice fel de discriminări rasiale și vorbind despre relațiile scriitorilor noștri cu Rusia, ceea ce i-a atras ura și criticile huliganilor.

Contribuie cu scrisul și activitatea sa la educarea în spirit nou, revoluționar, a ostașului român. Director al Inst. de Istorie Literară și Folclor al Academiei RPR, dă o mare atenție producției literare a poporului pentru culegerea căruia a trimis echipe speciale pe teren.

Materialul publicat în revista Institutului cuprinde mărturii asupra urii și blestemelor poporului la adresa armatei de pe vremea ciocoilor și dragostea lui pentru Armata Democrată.

Creația populară de azi, privind Armata, are un puternic caracter mobilizator, iar Acad. Prof. Călinescu culegând-o din popor pentru a o răspândi iarăși în masa mare a poporului și ostașilor îndeplinește o operă de educație în spirit nou a ostașilor Republicii noastre Populare.

DIRECTOR CADRE,

[Dosar date academice]
GEORGE CĂLINESCU

Profesor la Universitatea din București. Academician. Directorul Institutului de Istorie Literară și Folclor al Academiei RPR. Deputat în Marea Adunare Națională. Decorat cu Ordinul Muncii cl. I, în 1952.

Născut la 1899, în orașul București, în iunie 19.

A urmat clasele primare la Iași și liceul la București, obținând bacalaureatul în anul 1918. Se înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie din București, pe care o absolvă în anul 1921, luând licența în Filologie modernă, cu mențiunea maximă. Ca student, a funcționat și ca paleograf la Arhivele Statului.

În 1922, este numit asistent pe lângă Catedra de lb. italiană de la Facultatea de Litere din București, funcție pe care o deține până în toamna anului 1924, când pleacă pentru studii la Roma, fiind numit membru al Școlii Române de acolo. Încă înainte de a pleca, fusese trimis de câțiva ani (încă din timpul studenției), redactor prim al revistei de cultură italiană „Roma” ce apărea la București sub direcția profesorului universitar Ramiro Ortiz.

La Roma, G. Călinescu studiază timp de doi ani la Arhivele Române, publicând lucrarea intitulată *Alcuni missionari cattolici italiani nella Moldova nei secoli XVII e XVIII* (Roma, 1925).

Întors în țară, în 1926, depune examenul de capacitate și este numit profesor în învățământul secundar, mai întâi, la Timișoara și apoi în București, la Liceul „Gheorghe Șincai”, la Catedra de lb. română și lb. italiană.

În același timp, începe colaborarea la revistele „Viața românească”, „Adevărul literar” și „România literară”, devenind și redactor al celei dintâi, în 1934.

În 1932, dă publicității prima sa lucrare de mare amploare, *Viața lui Mihai Eminescu*, continuată cu *Opera lui Mihai Eminescu* (5 vol., 1934–1936), care îl consacră ca pe cel mai mare scriitor și istoric literar al generației sale. Tot cu o lucrare despre un manuscris necunoscut al lui Mihai Eminescu (*Avatarurile Faraonului Tla*) trece examenul de doctorat, în 1937, la Universitatea din Iași.

În 1938, apare *Viața lui Ion Creangă*, monografie consacrată celui de al doilea mare nume al literaturii române.

În aceeași epocă se situează și o activă colaborare la revistele de mai sus.

În 1933 tipărește primul său roman *Cartea nunții*, urmat de *Enigma Otiliei* (2 vol., Buc., 1938).

Activitatea sa de critic literar culminează cu *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* (Buc., 1941), operă monumentală, prodigioasă ca erudiție, documentare, talent și ascuțimea judecății critice. Această lucrare, care deschide o epocă în literatura română, a trezit dușmănia cercurilor reacționare fasciste care guvernau atunci țara, datorită mai ales faptului că George Călinescu, lipsit de orice prejudecăți rasiale, considera în *Istoria literaturii române* și un număr de scriitori evrei de talent. Gazetele vremii, în frunte cu „Curentul” lui Pamfil Șeicaru, au mers până acolo încât au cerut arderea cărții și arestarea autorului (Vezi articolul *O mare rușine [O falsă istorie literară Gh. Călinescu, „Istoria literaturii române”]* din „Curentul”, anul [XIV], nr. [4980], din [25 decembrie 1941, p. 3]).

În urma acestei campanii, cartea a fost retrasă din librării, dar valoarea ei neprețuită o făcea totuși să circule în mod clandestin.

Retras la Iași, unde i se încredințează o conferință de literatură la Facultatea de Litere și Filosofie de acolo, George Călinescu scoate „Jurnalul literar” („Viața românească” și „Adevărul literar” își încetează apariția), unde publică studii de estetică literară și de critică. Tot acum (1943) publică poemul dramatic *Șun sau Calea neturburată*, „mit mongol”, în care apare filosofia politică a lui George Călinescu: democratismul său transpus pe plan mistic, singurul mod în care se putea vorbi atunci despre democrație.

În 1944, după eliberare, este numit profesor – întâi la Iași și apoi la București – la Catedra de Istoria literaturii române moderne, pe care o ocupă până în prezent.

Alături de activitatea sa pe tărâmul creației literare și al criticii, George Călinescu este și un scriitor militant, un luptător pentru popor, pentru o viață mai bună, pentru socialism. Ca director al ziarelor „Tribuna poporului” (oct., 1944–1945) și „Națiunea” (organ al Partidului Național Popular, al cărui membru fondator este, alături de prof. academician Constantinescu-Iași), el a luptat zi de zi cu condeiul pentru promovarea ideilor de democrație și socialism.

Numit membru al Academiei RPR de la înființarea ei (1949) și director al Institutului de Istorie Literară și Folclor al acestei înalte instituții, George Călinescu este astăzi unul dintre cei mai reprezentativi scriitori români, atât pe ternul criticii literare cât și în domeniul creației literare.

În ultimii ani a publicat, pe lângă articolele din „Scânteia”, „Contemporanul” și Buletinul Institutului de Istorie Literară și Folclor al Academiei RPR, volumele *Kiev, Leningrad, Moscova* (impresii dintr-o călătorie din URSS – Buc. 1949), ediția operelor lui Ion Creangă și romanul *Bietul Ioanide* (Buc., 1953).

Conferințele sale despre Rabelais, Tolstoi, Gorki, Cehov, susținute sub auspiciile Academiei RPR, Institutului Româno-Sovietic și Societății pentru Răspândirea Științei și Culturii, urmărite de un foarte numeros public, fac din George Călinescu o figură proeminentă și populară în rândurile oamenilor muncii.

BIBLIOGRAFIE

A. Lucrări originale

1. *Alcuni missionari cattolici italiani nella Moldova, nei secoli XVII e XVIII*, Roma, 1925.
2. *Viața lui Mihai Eminescu*, ed. I, Buc., 1932, ed. II, Buc., 1933, ed. III, Buc., 1938.
3. *Cartea nunții – roman* – Buc., 1933.
4. *Opera lui Mihai Eminescu*, vol. I–V, Buc., 1934–1936.
5. *Poezii* – Buc., 1937.
6. *Avatarurile Faraonului Tla* (teză de doctorat).
7. *Enigma Otiliei – roman*, vol I–II, Buc., 1938; ed. II, Buc., 1946.
8. *Viața lui Ion Creangă*, Buc., 1938.
9. *Principii de estetică*, Buc., 1939.
10. *Tudor Arghezi – studiu critic* (Iași, „Jurnalul literar”, 1939).
11. *Liviu Rebreanu – studiu critic* (Iași, „Jurnalul literar”, 1939).
12. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Buc., 1941.
13. *Șun sau Calea neturburată – mit mongol*, ed. I, Buc., 1942, ed. II, Buc., 1953.
14. *Istoria literaturii române – compendiu*, Buc., 1945.
15. *Impresii asupra literaturii spaniole*, Buc., 1946.
16. *Sensul clasicismului* (extras din „Rev. Fund. Reg.”, nr. 2, seria nouă, febr., 1946).
17. *Kiev, Moscova, Leningrad*, Buc., 1949.
18. *Trei nuvele*, Buc., 1949.
18. *M. Eminescu – Poezii*, Ediție întocmită și comentată.
20. *Ion Creangă, Opere*, Ediție îngrijită, Buc., 1953.
21. *Caragiale despre alegerile din trecut în țara noastră* (conferință), Buc., 1952.
22. *Bietul Ioanide*, roman, Buc., 1953.

B. Manuale școlare

1. *Limba română pentru cl. I gimnaziu unic*, Buc., 1947.
2. *Limba română pentru cl. IV licee de băieți și fete*, Buc., 1947.
3. *Istoria literaturii române pentru cl. VIII* – Redactată în colaborare cu prof. I. Vitner și conf. Ov. S. Crohmălniceanu, Buc., 1953.
4. *Istoria literaturii române pentru cl. IX* – idem.

C. Traduceri

1. Giovanni Papini, *Un om sfârșit*, Buc., 1923.

ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ A ACAD. GEORGE CĂLINESCU

Istoric și critic literar, poet și prozator, acad. G. Călinescu este una din personalitățile culturale proeminente din RPR. Debutează în literatură în perioada 1926–1927, impunându-se de la început ca un profund cunoscător al marilor clasici ai literaturii române. Faptul acesta era însemnat, fiind la acea epocă o atitudine de protest împotriva decăderii literaturii burgheze. Prin activitatea sa, acad. G. Călinescu atrăgea atenția miilor de cititori asupra mării tradiții realiste și populare a literaturii noastre naționale. În 1932, el publică *Viața lui M. Eminescu*, care a rămas până astăzi una din cele mai bogat documentate și mai conștiincioase biografii a marelui clasic român. Între 1934–1936, acad. G. Călinescu publică *Opera lui M. Eminescu*, cea mai vastă și aprofundată analiză care s-a făcut operei marelui poet, aducând pentru prima dată în conștiința marelui public opera postumă, de dimensiuni uriașe, a lui Eminescu. În 1938, apare *Viața lui Creangă*, un alt mare clasic al literaturii române din a doua jumătate a secolului XIX.

În 1941, apare *Istoria literaturii române de la începuturi și până în zilele noastre* [sic!].

Ca romancier, acad. G. Călinescu publică *Cartea nunții* (1933) și *Enigma Otiliei* (1938), în care se creează, la modul balzacian, viața burgheziei și a micii burghezii orășenești, aducând, prin realismul acestor romane, o contribuție la dezvoltarea prozei noastre literare.

După eliberarea patriei noastre, acad. G. Călinescu depune o intensă activitate ca gazetar, prozator, istoric și critic literar.

El ia atitudine în pamflete scrise cu mare talent împotriva partidelor reacționare și fascizante, dând astfel sprijin prețios luptei dusă de clasa muncitoare și de partidul ei.

Numit director al Inst. de Istorie Literară și Folclor al Academiei RPR, G. Călinescu depune o intensă activitate pentru crearea unei critici și istorii literare în spirit marxist-leninist.

Este deputat în Marea Adunare Națională.

Pentru merite deosebite pe tărâmul învățământului superior, acad. G. Călinescu a fost decorat cu „Ordinul Muncii” Cl. I-a și cu medalia „Cinci Ani de la Instaurarea RPR”.

[Caracterizarea se păstrează și într-un dublet ms.]

Profesor, șef Catedră.

[Critic și istoric] literar, cu o vastă activitate literară. Are numeroase lucrări de critică și literatură, are articole publicate în presă. Este apreciat ca unul din cei mai talentați critici literari. Fruntaș în viața publică din RPR.

Pentru activitatea sa rodnică pe tărâmul culturii a fost ales deputat în Marea Adunare Națională. Îl propunem a fi decorat cu „Ordinul Muncii” cl. I-a.

Conf. cu Originalul

din dosarul de cadre de la M. Învățământului

ss. indescifrabil

12.I.1955

Călinescu Gh. profesor

Membru PMR (PCR) este academician și scriitor, deputat în Marea Adunare Națională. Apreciat ca unul dintre cei mai talentați în specialitatea sa.

Funtaș al vieții publice din RPR. Este numit în numeroase comitete de organizare.

Conf. cu Originalul

din dosarul de cadre de la Minist. Învățământului

ss. indescifrabil

12.I.1955

Biblioteca Academiei RPR

Serviciul de Bibliografie și Documentare

LUCRĂRILE ACAD. PROF. GEORGE CĂLINESCU 1925–1953

(Schiță bibliografică)

1925

Alcuni missionari cattolici italiani nella Moldova, nei secoli XVII e XVIII, Roma (1925), 225 p. (Școala Română din Roma. Diplomatarium Italicum. Documente raccolti negli archivi italiani. I, 1929) (II.87.012).

1932

Viața lui Mihai Eminescu, Buc. (1932), 480 p., VII pl. (I.112.)

1936

Opera lui Mihai Eminescu, Vol. I–V, Buc., 1935–1936, 5 vol. (Fundăția pentru Literatură și Artă... Scriitorii români contemporani). (I. 134.566).

1937

Poezii, Buc., 1937, 53 p. (I.147.388).

1938

Enigma Otiliei, Vol. I, II, Buc. (1938), 327 p. (I); 312 p. (II). (I.149.648).

Viața lui Ion Creangă. Cu 25 de ilustrații afară din text, Buc., 1938, 371 p. (Scriitorii români contemporani) (Fundatia pentru Literatură și Artă...) (I.149.677).

Viața lui Mihai Eminescu. Ediția a treia revăzută, Buc., 1938, 465/–469/ p. (Scriitorii români contemporani) (Fundatia pentru Literatură și Artă...) (I.156.366).

1939

Principii de estetică, Buc., 1939, 125/–127/ p. (Fundatia pentru Literatură și Artă). (Biblioteca de Filosofie Românească). (I.156.353).

1941

Istoria literaturii române de la origini până în prezent. Buc., 1941, 948 p. + errata. (III.176.220).

1943

Șun sau Calea returburată. Mit mongol. [Buc.], 1943, 205 p. (I.185.414.).

1946

Enigma Otiliei, I–II, Buc., Fundatia pentru Literatură și Artă, 1946, 340 p. + 1 f. (I); 321 p. + 1 f. (II). (Romanul românesc). (I.200.752).

Impresii asupra literaturii spaniole. Buc., Fundatia pentru Literatură și Artă, 1946. 415 p. + 1 pl. (Scriitorii Români Contemporani). (I.197.930).

Istoria literaturii române. Compendiu. Ed. II-a revăzută. Buc., Naționala Mecu, 1946, 470 p. (II.207.203).

Sensul clasicismului. Buc., 1946, p. 248–258. (extras din „Rev. Fundațiilor”, nr. 2, Serie nouă, februarie 1946) (II.263.301).

1947

Limba română pentru clasa I-a gimnaziul unic..., Buc., 1947, 208 p. (II.205.344).

Limba română cl. IV licee de băieți și fete, Buc., Naționala Mecu, 1947, 204 p. + errata. (I.206.997).

1948

Cântecul bradului, „Contemporanul”, Buc., 1948, nr. 117, decembrie 24, p. 5 (P.IV.19.603).

Catină damnatul, „Viața românească”, Buc., I (1948), nr. 7, decembrie, p. 34–41.

Datoria criticii, „Contemporanul”, Buc., 1948, nr. 104, septembrie 24, p. 4 (O.IV.19.603).

Discuții estetice, „Contemporanul”, Buc., 1948, nr. 108, octombrie 22, p. 5 și 8. (P.IV.19.603).

Necesitatea unor biografii economice, morale și politice ale județelor, „Contemporanul”, Buc., 1948, nr. 80, aprilie, p. 7. (P.IV.19.603).

Paupertatea poetului, „Contemporanul”, Buc., 1948, nr. 111, noiembrie 12, p. 5 și 8. (P.IV.19.603).

1949

Kiev, Moscova, Leningrad, Buc., EPLA, 1949, 137 p. + 3 pl. 1 f. (Scriitorii noștri contemporani). (I.211.216).

La comemorarea lui Eminescu, „Contemporanul”, Buc., 1949, nr. 1, iunie 17, p. 1 și 7. (P.IV.19.603).

Un Petru cel Mare al poeziei, „Contemporanul”, Buc., 1949, iunie 3, p. 1 și 8. (P.IV.19.603) (La 150 de ani dela nașterea lui Pușkin).

1950

Alegerile burgheze în literatura noastră. „Contemporanul”, Buc., 1950, nr. 215, nov. 17, p. 2. (P.IV.19.603).

Docherii ideilor. [Editorial], „Contemporanul”, Buc., 1950, nr. 183, aprilie 7. (P.IV.19.603).

Eminescu, făuritor al limbii literare, „Contemporanul”, Buc., 1950, nr. 170, ianuarie 6, p. 5. (P.IV.19.603).

1951

Din tezaurul poeziei populare, „Flacăra”, Buc., 1951, nr. 11 (167) martie 15, p. 3. (P.III–IV.19.804).

Un general nepacific din Pacific: Douglas MacArthur, Flacăra, Buc., 1951, nr. 16 (172), aprilie 19, p. 4. (P.III–IV.19.804).

Literatura vieții noi, „Contemporanul”, Buc., 1951, nr. 264 (43), oct. 26, p. 1. (P.IV.19.603).

1952

Caragiale despre alegerile din trecut în țara noastră. (Conferință...), Buc., ESPLA, 1952, 37 p. + errata. (Colecția Societății pentru Răspândirea Științei și Culturii, 59). (I.274.146).

I.L. Caragiale împotriva șovinismului și cosmopolitismului, „Contemporanul”, Buc., 1952, nr. 5 (279), februarie 1, p. 1.

În ziua muncii și a păcii [1 Mai]. „Contemporanul”, Buc., 1952, nr. 18 (291), mai 2, p. 2. (P.IV.19.603).

Material documentar și știri noi despre Gr. Alexandrescu, C. Negruzzi, Al. Odobescu, M. Eminescu, I.L. Caragiale, N. Beldiceanu, Al. Vlahuță, Barbu Șt. Delavrancea, Toni Bacalbașa, Spiridon Popescu. „Studii și cercetări de istorie literară și folclor”. Academia RPR. Institutul de Istorie Literară și Folclor, Buc., I (1952), an. I, nr. 1–4, p. 93–115.

Necunoscut. Nuvelă. „Contemporanul”, Buc., 1952, nr. 43 (316), oct. 24, p. 4 și 5. (P.IV.19.603).

O sărbătoare a culturii noastre. Cu prilejul Săptămânii Cărții. „Contemporanul”, Buc., 1952, nr. 52 (325), decembrie 26, p. 5. (P.IV.19.603).

1953

Discuții și analize literare. (În legătură cu problema tipicului în literatură). „Contemporanul”, Buc., 1953, nr. 18 (343), mai 1, p. 3. (P.IV.19.603).

O figură gigantică a istoriei [La moartea lui Stalin]. „Viața românească”, Buc., VI (1953), nr. 3, marie, p. 25–26.

Romanul construcției socialiste. „Contemporanul”, Buc., 1953, nr. 22 (347), mai 29, p. 5. (P.IV.19.503).

Șun sau Calea neturburată. Mit mongol. Coperta de M. Schmidt, Buc., ESPLA, [1953], 203/–208/ p. (I.294.495).

Fără an

Cartea nunții, Roman, [Buc.], 367/–369/ p. (I.118.013).

Liviu Rebreanu (Studiu critic). [Iași], 43/–45/ p. (Scriitori de ieri și de azi... 2). („Jurnalul literar”). (I.164.598).

Trei nuvele. „Iubita” lui Bălcescu, *Catina Damnatul*, *Noi vrem pământ*. [Buc.], 59 p. (Colecția „Contemporanul”). II.214.412).

Tudor Arghezi (Studiu critic). [Iași], 60/–63/ p. (Scriitori de ieri și de azi... 3). („Jurnalul literar”). I.164.359).

Viața lui Mihai Eminescu. Ed. 2-a revăzută. Buc., Cultura Națională. 491 p. + 7 pl. (I.267.372).

(prezentare de I. Opreșan)